

اصل و شرح

از تجربه‌ها استفاده کنیم

تاسیس میز جنگ در جنگ اخیر اتفاق خوبی بود، اما چرا تا به حال این اتفاق نیفتاده است؟ مگر جز این است که ما ۴ دهه بعد از انقلاب شدیدترین جنگ اقتصادی را در کنار جنگ ۸ ساله علیه ایران شاهد بوده‌ایم؟

دعوت به میز جنگ

درباره میزی در وزارت علوم که قرار است پژوهشگران و سیاستگذاران را کنار هم بنشانند

فاطمه عسگری نیا | روزنامه‌نگار | اوایل هفته گذشته بود که با حکم معاون پژوهشی وزیر علوم میز مطالعات اجتماعی جنگ تاسیس شد؛ میزی که قرار است پل ارتباطی پژوهشگران و سیاستمداران باشد برای افزایش تاب‌آوری اجتماعی مردم کشور در بحران‌های زمان جنگ؛ اتفاق خوبی که باید به فال نیک گرفت و به قول محمد تقی کریمی، رئیس مؤسسه مطالعات فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم که این روزها ساکن میز جنگ را عهده‌دار شده، باید از این بستر ایجاد شده در مسیر پیوند پژوهشگران حوزه علوم انسانی و سیاستگذاران بهره جست. روزنامه همشهری به پیانته تاسیس میز جنگ گفت‌وگوی اختصاصی با محمد کریمی، دبیر این میز انجام داده درباره چرایی تاسیس این میز جنگ و اولویت‌هایی که قرار است پیگیری کند.

جامعه امروز

ایرانی‌ها در جنگ ۱۲ روزه اتفاق افتاد. در واقع ما متوجه شدیم که جنگ موضوعی جدی است و باید به آن بپردازیم. در حال حاضر دیگر ما جنگ را به عنوان یک رخداد نمی‌بینیم که اتفاق افتاد و تمام شد. ما نظیر مان این است که جامعه ایرانی از این به بعد یاد در جنگ خواهد بود یا در سایه جنگ، بنابراین باید یاد بگیرد خودش را اداره کند و تاب آور باشد. تاسیس میز مطالعات جنگ ریشه در باور به جنگ دارد.

میزی برای کاهش تبعات اجتماعی جنگ

وزارت علوم ایده میز مطالعات اجتماعی جنگ را به حوزه علوم انسانی پیشنهاد کرد. ماموریتشان چیست؟ توصیف، تبیین و ارائه راهبرد در حوزه وضعیت اجتماعی جامعه ایرانی در زمان جنگ و در نهایت ارائه سیاست واگر از عهده‌شسان برآمد کمی به مداخله. ما در این میز از مؤسسات و انجمن‌های علمی روانشناسی و مددکاری اجتماعی انتظار داریم با ورود به این حوزه و ارائه آموزش‌ها و مشاوره‌های مربوط به دوران جنگ به مردم کمک کنند تا تبعات اجتماعی جنگ را مدیریت کنند.

میز جنگ نخستین میز اجتماعی نیست

ایده میز یک ایده جهانی است. در دنیا وقتی که یک مسئله در جامعه اتفاق می‌افتد، آدم‌هایی که در رشته‌های مختلف از علوم سیاسی، ارتباطات، انسان‌شناسی، مشاوره، روانشناسی و آینده‌نگری فعالیت دارند، دور هم جمع می‌شوند و در این میز سعی دارند به موضوع و چالش بپردازند. ما نیز همین رویه را در پیش گرفتیم؛ منتها میز جنگ اولین و تنها میز اجتماعی ما نیست، ما در مؤسسه مطالعات فرهنگی و اجتماعی به این سمت حرکت کردیم که با تشکیل میزهای مختلف به بررسی علمی بحران‌ها بپردازیم و از دانش پژوهشگران، نویسندگان و مترجمان کتاب‌های علمی در جهت رفع چالش کمک بگیریم؛ مثل اتفاقی که دی‌ماه سال گذشته رخ داد و ما در کوران ناآرامی‌ها میز اعتراضات اجتماعی را تشکیل دادیم. قبل از آن هم میز مهاجرت را شکل دادیم؛ میزی که در پی برترنگ شدن موضوع مهاجرت نخبگان رخ داد و اتفاقاً تا به حال ۱۰ گزارش سیاستی در این باره به نهادهای مرتبط ارائه کرده‌ایم. در واقع همین نتایج میز مهاجرت بود که باعث شد سیاستگذاران ما را ببینند و از فعالیت‌های پژوهشی و ارتباطی با آنها استقبال کنند. در واقع ما هم به این نتیجه رسیدیم که اگر کار درست طراحی شود، مجری و سیاستگذار هم ترجیح دارد که استفاده کند.

پذیرای همه صاحب‌نظرانیم

در خدمت اوست؛ به خصوص انجمن‌های علمی حوزه علوم انسانی که جایگاه ویژه‌ای دارند. در کنار همه این پژوهشگران و صاحب‌نظران، رسانه‌ها هم نقش حیاتی در حمایت از این میز با پوشش خبری اتفاقات آن دارند. قطعاً رسانه‌ها هر قدر در بازتاب اخبار نشست‌ها و تاکشوها میز جنگ قوی‌تر عمل کنند، به مسئولیت اجتماعی‌شان در برابر جنگ بهتر عمل کرده‌اند.

هر فردی که در امور اجتماعی و فرهنگی ایده داشته باشد، می‌تواند در میز مطالعات اجتماعی جنگ سهمی داشته باشد. اشتغال در آکادمیک برای آفرینی در این میز ضرورتی ندارد. هر کسی بتواند یادداشت یا بحثی علمی و پژوهشی را با رویکرد تاب‌آوری اجتماعی، انسجام ملی و دور کردن سایه جنگ از کشور پیش ببرد و به تقویت آرامش بخشی به خانواده‌های ایرانی کمک کند، این میز

تبدیل به لبخند و شادی شد. تکثیر این شادی چنان به دل ایرانی‌ها نشست است که حتی با گذشت چند روز از جاری شدن آب در زاینده‌رود، هنوز هم ویدئوهای مربوط به این اتفاق خوش در

باز شدن آب به روی زاینده‌رود و رنگ‌های خشکیده شهر اصفهان، همان خبر خوشی بود که شادای راه تنها در دل اصفهانی‌ها تکثیر کرد بلکه تماشای این روایت در هر گوشه ایران،

تکثیر شادی از اصفهان

هدایای گره‌گشا

تغییر سبک و سباق مراسم بدرقه و استقبال حجاج به هدفمند کردن هزینه‌ها و لایحه محدود می‌شود و بسیاری از مهمانان و اطرافیان زائران هم به جای جاب پترهای بر هزینه خوشامدگویی و تهیه حلقه و سبدهای گل تصمیم گرفته‌اند مبلغ خرید این هدایا را به نیازمندان هدیه کنند. مریم کاشی که در کانال مجازی خود در پیام‌رسان «پله» برای ترویج این سنت جسسه بست‌ها و پیام‌های زیادی گذاشته است، در این رابطه می‌گوید: «تعدادی از مخاطبان کانال برایم پیام گذاشتند و گفتند بهما همتی خانواده حاجان تصمیم گرفتیم مبلغ خرید گل و شیرینی برای زائران را به صورت کارت هدیه به آنها بدهیم تا برای اهدا به مراکز بهزیستی و کمیته امداد استفاده کنند. یکی از مخاطبانم هم که ساکن تبریز است پیام فرستاده که در فامیل ما مراسم است اعضای فامیل برای حجاج لواز می‌مانند کله‌قند، برنج، پتو و روغن هدیه به پیرند و در مقابله آنها هم لوازم مختلفی مانند لباس و جامان را به عنوان سوغات به اطرافیان شان می‌دهند که هزینه بسیار زیادی را به طرفین تحمیل می‌کند. ۴ زائر از بستگان ما که امسال به حج رفتند از طریق خانواده‌ها بپشان در گروه مجازی اطلاع‌رسانی فامیل از همه خواسته‌اند به جای هدایای معمول، مبلغ دلخواه‌شان را نقدی در اختیار آنها بگذارند تا برای هزینه درمان یک بیمار کم‌بضاعت استفاده کنند. سوغاتی حاجان هم فقط تسبیح و آب زمزم است و مبلغ در نظر گرفته‌شده برای سوغاتی را برای درمان این بیمار هزینه می‌کنند.»

ولیمه‌ای برای گره‌گشایی

روایت حاجی که هزینه استقبال و ولیمه را به گره‌گشایی از زندگی نیازمندان اختصاص دادند

رابعه تیموری | روزنامه‌نگار | حاج احمد ذوالفقاری و بسیاری از زائرانی که این روزها از سفر حج برمی‌گردند، مهمانان خاصی را بر سر سفره ولیمه حج خود می‌نشاندند و خانواده‌ها ایشان مراسم استقبال از زائران را به شکل متفاوتی برگزار می‌کنند. آنها به جای یهن کردن سفره‌های بزرگ و برقی، هزینه ولیمه زائران کعبه را صرف تامین هزینه‌های جهیزیه، مسکن، ازدواج، درمان و گره‌گشایی از زندگی نیازمندان می‌کنند تا آثار این سفر معنوی آنها ماندگاری و شیرینی دوجندان پیدا کند. پوشش‌های مختلفی که با عنوان‌های

مراسم عروسی به جای سفره ولیمه

در حالی که تا بازگشت حاج احمد ذوالفقاری از سفر حج چند روزی باقی مانده، فرزندان به جای چاپ کارت دعوت مهمانان و هماهنگی سالن غذاخوری برای مراسم ولیمه این حاجی، در حال تدارک سروسزات عروسی و ریحانه و علی هستند. سیدمحمدصادق فرزند ارشد حاج احمد است و می‌گوید: «ریحانه و علی ۲ جوان معلول هستند که در یکی از مراکز بهزیستی زندگی می‌کنند و با آنکه از سال‌ها پیش تصمیم گرفته‌اند با هم ازدواج کنند، هنوز نتوانسته‌اند زندگی مشترکشان را شروع کنند. پوششی که با عنوان «ولیمه مهربانی حاج» از سوی سازمان بهزیستی راه افتاد، باعث شد خانواده حاج احمد برای آغاز زندگی ریحانه و علی استنیل بالا بزنند؛ «پدرم سیداست و مادر مرحومم از سادات بود و هر سال عید غدیر خم هدایایی برای این ۲ جوان و دیگر افراد تحت پوشش بهزیستی تهیه می‌کردند. امسال هم که می‌خواستیم به نیابت از پدر و مادرم برای این افراد هدایایی تدارک ببینیم، مسئولان بهزیستی پیشنهاد کردند هزینه ولیمه حج پدرم را به تهیه جهیزیه و برگزاری مراسم ازدواج ریحانه و علی اختصاص دهیم.»

اهدای ۶۰ ویلچر

علاوه بر سازمان بهزیستی، مراکز حمایتی دیگری مانند ستاد دیه و جمعیت هلال احمر هم برای هدایت هزینه‌های مراسم استقبال از حجاج به سمت امور خیر، اقدامی برداشته‌اند و با راه‌اندازی پوشش‌های مختلفی از زائران حج ایرانی حمایت می‌کنند تا در از آسودگی زیارتیان جرائم غیر عمد و کمک به درمان نیازمندان مشارکت کنند. اگر چه جمعیت هلال احمر استان یزد بانی پوشش «ولیمه سلامت» است، اما یکی از حجاج مازندرانی چراغ پوشش را روشن کرده و هزینه ولیمه سفر حج خود را صرف خرید و اهدای ۶۰ دستگاه ویلچر به بانک امانات و تجهیزات پزشکی استان یزد کرده است. محسن زارع، معاون وادولطابان جمعیت هلال احمر این استان می‌گوید: «در پوشش ولیمه سلامت، حجاج را دعوت کردیم که با اختصاص مخارج خود به تجهیزاتی پزشکی آثار خیر سفر حج خود را ماندگار کنند. از طریق این بانک تجهیزات درمانی و توانبخشی مانند عصا، ویلچر، تخت بیمارستانی و... به صورت رایگان در اختیار بیماران نیازمند قرار می‌گیرد. خیران هم به صورت پیامکی در جریان مراحل این فرایند قرار می‌گیرند و لحظه تحویل لوازم به بیمار نیازمند و بازگشت وسیله از طریق پیامک به اهداکنندگان اعلام می‌شود. تهیه بسته‌های کمک معیشتی برای بیماران نیازمند از دیگر بخش‌های پوشش ولیمه سلامت است.»

صفحه ۱ از ۱ مهدی سلامی

سنت دیرینه

مسئله اولین بار نیست که هزینه ولیمه حج به سوی امور عام‌المنفعه هدایت می‌شود. در سال‌های گذشته هم بسیاری از حجاج به جای تدارک ولیمه‌های پرخرج، با صرف هزینه سفره ولیمه خود برای امور خیر مختلف، قدم‌های ماندگاری برداشتند. اوج این حرکت و شاید نقطه آغاز آن، اوایل دهه ۹۰ بود که حجاج کاروان‌های استان خراسان جنوبی اعلام کردند که قصد دارند به جای برگزاری مراسم ولیمه در هزینه‌های یک بیمارستان مشارکت کنند. آنها سفره‌های ولیمه خود را به صورت مهمانی‌های خانوادگی ساده و بی‌زرق‌وبرق برگزار کردند و هزینه ولیمه خود را به ساخت بیمارستان سرطانی‌های ببر چند اختصاص دادند. حجاج خراسانی در مدرسه‌سازی هم پیشتاز بودند و پس از آنکه آنها هزینه ولیمه خود را به ساخت مدرسه در مناطق محروم این استان اختصاص دادند، حجاج مازندرانی هم وارد گود شدند و با روی هم گذاشتن هزینه ولیمه خود بانی ساخت ۱۶ مدرسه شدند. در سال‌های بعد این سنت حسنه به صورت پراکنده ادامه پیدا کرد، اما پوشش‌های مختلفی که امسال در فضای مجازی راه افتاد به این رسم عمومیت بیشتری داده و برای تبدیل شدن آن به سنتی ماندگار، جریانی فراگیر ایجاد کرده است.

